Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem.

Nr. 5. Niadziela, 7 Lutaha 1926 h. Hod II (X).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

TYDNIOWAJA SIALANSKAJA HAZETA

Adres Redakcyi i Adm.: Wilnia, Połackaja 4—10. Redakcyja adčyniena ad 9 h. ran. da 7 h. wieč.

„Biełaruskaja Krynica" kaštuje: na hod 8 zł.; na paŭhoda 4 zł., na 3 mies. 2 zł., na 1 m. 1 zł.

PRYČYNY NIAZHODY.

Polskija prawiačyja kruhi i wialikaja čaść polskaha hramadzianstwa časta narakajuć na biełarusaŭ, što błaha adnosiacca da polskaha ŭradu i naahuł da polskaj dziaržaŭnaści. Hetaje narakańnie tasujecca da ŭsich ščyrych biełaruskich dziejačoŭ, da ŭsich kirunkaŭ biełaruskaj palityčnaj dumki.

Hetaje narakańnie čuwać zdaŭna, adnak nichto z prawiačych polskich kruhoŭ nie pakłapaciŭsia dajšci pryčyn hetaha narakańnia i nia spytaŭsia, čamu biełarusy adnosiacca da Polščy hetak kiepska? Woś-ža ŭ hetym my im pamožam.

Pieršaj pryčynaj našaha niezdawoleńnia z polskich uradaŭ budzie toje, što nie dajuć nam biełaruskaj *škoły*. Ustawami z 31.VII.24 hodu tolki padražnili narod, a ŭ žyćcio nie ŭwiali. Nia dali nam nijakusieńkich prawoŭ, a tolki jašče bolej akružyli i ściaśnili palityčnymi represyjami.

Druhoj pryčynaj budzie *asadnictwa* i *kolonizacyja* našaj biełaruskaj ziamielki polskimi žaŭnierami i kalanistami. Biełaruski narod nia zmoža nikoli pahadzicca z tym, što jaho ziamla, katoruju jon paliŭ potam i krywioju, adchodzić da čužyncaŭ.

Treciaj pryčynaj budzie niadaŭnaja *ŭstawa Sojmu ab „reformie" rolnaj*, pawodle katoraj nawat bližejšyja wioski niemahčymuć kupić parcelawanuju ziamlu, bo budzie jana pradadziena prybyŭšym z Polščy.

Woś i buduć try *hałoŭnyja* pryčyny błahich adnosin biełarusoŭ da polskaha ŭradu.

Nia wyličajem tut inšych, jak: palawyja sudy, hnibieńnie padatkami, niedapuskańnie biełarusaŭ da samaŭradawaj i dziaržaŭnaj słužby, prašled presy i biełaruskich dziejačoŭ— heta ŭsio možna było-b dałučyć da tych troch pryčyn, ab katorych hawaryłasia.

Značyć: *škoła* i *ziamla* buduć tymi dźwiama pryčynami, jakija nie pazwalajuć nawiazać choć jakija-niebudź adnosiny pamiž biełarusami i palakami. *I pokul palaki nie daduć nam hetych dwuch rečaŭ: škoły i ziamli — nijakaj nia moža być hutarki ab zhodzie.*

Narod Biełaruski nia moža hadzicca z tym, chto jaho z usich sił starajecca prahłynuć.

S. K—i.

AB ČYM LUDZI HAWORAĆ.

(Gierwiaty, Wilenskaha paw.)

U nas razwažniejšyja ludzi tałkujuć ciapier ab dźwuch rečach: ab tym śpisie, što mieŭsia być zaraz pa Nowym Hodzie i jašče nia mohuć zabycca ab tym kazańni, jakoha damahalisia 9.IX.25 h. na sorakhadzinnaje nabaženstwa, pa biełarusku.

Śpis mieŭsia być napeŭna 1-2 studnia. Hmina ŭžo zrabiła ŭsie pryhataŭleńni da hetaha śpisu: sabrała „kamisaraŭ" (najbolej usio wučycialoŭ dy pankoŭ), razdała im błanki, nawučyła, jak majuć śpiswać; (kab najbolej uwahi zwaročwali na rubryku, dzie staić „narodowość"); pryhatowiła niejkija nahrady dla hetych „kamisaraŭ" (kažuć, što byccam niejkija miedali) — słowam, usio było naładžana, i ŭžo niekatoryja pačali spiswać. Raptam, tuž pierad Nowym Hodam pryjšła telehrama: śpisu nie rabić. Što-ž tut takoje — dumajem sabie — moža heta tolki ŭ nas zadziaržali śpis, ale potym čujem i pa druhich hminach heta samaje. Nu, dumajem sabie, niešta niejkaje wyšła; musić niejki wialiki zajać pierabieh darohu pierad usim hetym śpisam. Ale jaki „zajac"? U hazetach było napisana, što byccam dziela aščadnaści žond adroksia śpisu, hetak sama hawaryli i našyja „urzędniki"; ale nam zdajecca, što pryčyna była saŭsim inšaja.

Bo padumać tolki: nadrukawali i razasłali błanki (a błanki-ž, błanki, jak dobryja dźwiery!), hetakich błankaŭ mieła wyjści niešta pa try na kožnuju chatu. Naniali kamisaraŭ, razasłali instruktaraŭ, zapłacili im prahonnaje — słowam, usio było pryhatawana da špisu i paniesieny ŭsie košty — i raptam — spisu nia budzie, dziela „aščadnaści"! Dobraja aščadnaść — dumajem sabie! Wydali hrošy, a tady ahledzilisia, što treba być „aščadnymi" i nie rabić špisu.

Hm... — pakrucili našy ludcy hałowami i kažuć: musić tut niešta druhoje. I pačali dachadzić sami pryčyn. I woś pamaleńku razdłubali, što musić žond polski zbajaŭsia, kab nie akazałasia ŭ našym krai litoŭska-biełaruskaje bolšaści?

Bo jak čuwać, pa druhich bakoch pačali ŭžo pierad Nowym Hodam rabić „probnyja" špisy i akazałasia, što palaki ŭsiudy astawalisia ŭ značnaj mienšaści!

I ŭ nas užo ludzi dobra nawastrylisia i pastanawili pisacca, chto litwinami, a chto biełarusami. I hetak usiudy: i tudy pad Ławaryški, i pad Smurhoni, i pad Žodziški, i pad Świra — tam dyk uzniałasia wialikaja biełaruskaja siła, tak što sa špisam mahło-b być saŭsim kiepska Musić našyja „urzędniki" i zniuchali heta i zatym adłažyli špis... Nu dobra, adłažyli dyk adłažyli, ale da jakoha času adłažyli? Woś ab hetym dyk nidzie nia pišacca, musić da „świętego nigdy". A škada, była dobraja akazija wyjawić našuju siłu, a tak čakaj ciapier wybaraŭ, katoryja majuć adbycca až za dwa hady. Nu, ale ničoha, za hety čas moža nawat i našyja „palaki" parazumniejuć...

Woś što ŭ nas haworać ab tym špisie. Nu, a što pra toje kazańnie, katoraha damahalisia našyja biełarusy ŭ prošłym hodzie pa Aspožcy?

Pra toje kazańnie iduć tak-sama roznyja tołki. Ale najbolej cikawiacca, čamu heta nia možna ŭ kaściele hawaryć pa biełarusku? Raz možna pa polsku, pa litoŭsku, pa niamiecku — dyk čamuž nia možna pa biełarusku? Urešcie, jak čuwać, u Žodziškach haworycca i pa biełarusku, tolki ŭ nas nia možna! Čamu? Ci my horšyja? Ci my nia majem takich samych prawoŭ, jak i druhija ludzi? Kažuć, što niejkim konkordatam zabaroniena i palicyja sroha za hetym śladzić. A probašč nam skazaŭ, što treba niejkaha pazwaleńnia ad biskupaŭ, kab možna było hawaryć u kaściele pa biełarusku.

Woś tut, dumajem sabie, budzie i „zapiataja"! Kab pačuć słowa Božaje pa biełarusku, dyk treba až pazwaleńnia. A što na hetaje skazaŭ-by Chrystus, kab da jaho pryjšli ludzi i paprasili nawuki ŭ rodnaj mowie? Niaŭžo-ž skazaŭ-by — pačakajcie ludcy, a ja palatu da Piłata, abo da Heroda spytacca, ci možna hawaryć? Mnoha hetak Chrystus nawučyŭ-by narod!? Jak wam zdajecca, ludzi?

Dyk u nas hetaj sprawy nichto nia moža zrazumieć: kab pačuć u rodnaj mowie słowa Božaje, dyk treba až pazwaleńnia ŭsich biskupaŭ! Nu dobra, i ŭ žydoŭ byli swaje biskupy i nawat arcybiskupy: Annaš i Kaifaš, katoryja asudzili Chrystusa na śmierć, ale ci ŭ ich Chrystus pytaŭsia, pa jakomu hawaryć? Raz narod prychodziŭ i prasiŭ nawuki, Chrystus nie ŭhladajučysia na nijakuju zabaronu, hawaryŭ... I choć Jaho zamučyli, ale ŭsio-ž-taki pakazaŭ narodu darohu da lepšaha žyćcia. A ŭ nas što? Ech, užo lepš i nie hawaryć.

Tolki dziwimsia my wialikim dziwam, što Papiež moh pajści na takija štuki. Bo a h r a n i č y ć s ł o w a B o ž a j e m o ž a t o l k i w o r a h he-

APANAS KOŬZAN.

KIRYŁA - MIAFODAŬSKAJA IDEJA, JAK ASNOWA I ŽARAŁO SUČASNAHA RELIHIJNAHA ADRADŽEŃNIA Ŭ ČECHII.

Era dziaržaŭnaści nowapaŭstałaj Čechasławackaj respubliki pačałasia pad kličam „postup". Dawajenny peryjod pryhatawaŭčy j warunki wonkawyja, ŭ jakich narod da niezaležnaha bytu pryhataŭlaŭsia, dawali mahčymaść, abo lepš, zmušali, kab narod nia tolki ab patrebnaści niezaležnaha bytu pierakanaŭsia, ale i kab paznaŭ canu hetaje niezaležnaści, a što hałoŭnaje — c a n u jaje d a s i a h n i e ń n i a i... u t r y m a ń n i a... Bo kirawać, i samym saboju (jašče ciažej!) jość wialikaje ŭmieńnie, a ŭtrymać doraha zdabytuju niezaležnaść nia jość tak lohka, jak-by kamu heta moža zdawałasia. Asabliwa ŭ pieršych pačatkach, kali treba wykazać toj maksimum enerhii, jaki patrebny dziela pierawiadzieńnia ŭsiaje taktyki palityčnaha negatywizmu na dziaržaŭny aktywizm. Mament hetaha pierarodžańnia narodnaj psychiki rodzić zaŭsiody pawažnyja ŭnutranyja kryzysy. Nie abyjšłosia biez jaho i ŭ čechaŭ. I to nawat u formie dawoli wostraj: nawuku hetu biaz mała nie prypłacili doraha zdabytaju niezaležnaściu.

Jak-ža heta stałasia?

A woś: čechi, za ŭwieś čas swaje adradženskaje pracy, byli ŭ sferach upływaŭ zachodnie-eŭrapejskaj kultury z usimi jaje atrybutami. Kali-ž chacieli ciapier na niekatarym poli być adrodžanymi, dyk musili na im pracawać dobra i wytrywała: bo musili swaich susiedziaŭ nia tolki dahnać, ale i apiaredzić.

Praŭdu čecham addajučy, śćwierdzić tut treba, što ŭ šmat čym im udawałasia wielmi dobra. Ale adna halina publičnaha žyćcia im tak lohka nie paddawałasia ŭ zahadzia zahatoŭlenyja ramki: było heta pytańnie relihijnaje.

Apošniaje, jak pa swajoj istocie naahuł, a hałoŭnaje dziela taho, što było jano pratehawana z źnienawidžanaj čechami cezarskaj Wieny, ciažka paddawałasia prajektawanym reformam. Da taho-ž čechi mieli jašče swaje rachunki z Rymam (čechi ŭ bolšaści swajoj — r.-kataliki) z časaŭ dalokaje minuŭščyny, a zawinienyja ŭ značnaj miery miechawataj palitykaj Rymu. Usio heta radziła niezdarowuju fermentacyju ŭ českich kruhoch kirujučych. Ale pokul čechi byli ŭ palityčnaje zaležnaści ad katalickaje Aŭstryi, ciarpieli swaje niaŭdačy, choć i kaštawała im heta nia mała. Ale kali ŭrešcie nastała para palityčnaje niezaležnaści čechaŭ, tut užo jany zahawaryli z Rymam mowaj inšaj: pierš tolki prasili, a ciapier zažadali...

taha słowa, a Papież wybrany na toje, kab hetaje słowa pašyraŭ... Woś dzie zahadka, kataraj my nijak nia možam razwiazać.

Zahadku „adłažeńnia“ špisu my razhadali, ale zahadki zabarony pašyrać słowa Božaje ŭ našaj rodnaj mowie, my nijak nia možam razhadać.

Dyk ludcy dobryja, pamažycie!

Biełarus.

DUMKI.

Hej, wy dumki maje,
Wy lahli-b užo spać,
Hodzie dušu maju
Uwieć čas kałychać!

Ja nia znaju jašče
I ci byŭ taki čas,
Kab was, dumki maje,
Mnie pazbycca choć raz.

Ci adzin ja siadžu
Ŭ biednaj chacie majej,
Ci ja hlanu na świet,
Ci ŭ taŭpie miž ludziej:

Uskroź wy dumki sa mnoj,
Jak-by was mnie nia znać!? —
Z wami cełу swoj wiek
Mušu ja harawać.

Da mahiły sa mnoj
Nie razłučycieś wy,
Pokul śmierć nia skuje
Majej snom haławy.

I tahdy tolki ja
Was nia budu ŭžo znać,
Kali trupam ŭ ziamli
Budu hrešny lažać.

Dy ŭ astatni toj čas
Prad kancom maich dniej,
Jak addam Bohu duch
Z nabałełych hrudziej, —

Żbiaru siły swaje
I dam świetu ja znać,
Što krainie swajej
Budu wiečna spryjać.

A kali nie zmahu
Ja skazać heta ŭpierš,
Budzie świedkaj tamu
Hety wierny moj wierš.

N. Žalba.

Redakcyja „Biełar. Krynicy“ pawiedamlaje ŭsich swaich padpiščykaŭ, što ad Nowaha Hodu pasyłajecca razam z hazetami na kožnuju poštu špis tych asob, jakija wypiswajuć „Bieł. Krynicu“. Woś-ža kali pošta zajawić, što hazeta nia pryjšła dyk treba zapytacca, ci waša imia jość na hetym špisku, ci nie. Kali jość, to hazeta pawinna być, a kali niama, to treba pisać u Redakcyju, a ŭžo Redakcyja nawiadzie spraŭki i ŭsie pachiby pastarajecca wyprawić.

U kožnym wypadku niedaručeńnia wam hazety pišycie čym skarej u Redakcyju.. (Wilno, ulica Połocka Nr. 4 m. 10. Redakcja „Biełaruskaj Krynicy“).

Na niaščaście adnak u swaich žadańniach zajšli tut čechi zadaloka. I kali nia jšło pa dobramu dy hładka, dyk parašyli, što čakaci, dy ahladacca niama čaho. Była ŭžo miera hetym pierapoŭniena i kali rezultaty byli marnyja, dyk prosta było pastanoŭlena prawieści swoj klič „postupu“ da ŭsich paśledztwaŭ.

U danym wypadku ŭ imia-ž hetaha postupu abjawili relihiju za „adžyŭšuju“. Dumali hetak „tanna“ pazbycca wiaki cełyja dražniačaha pytańnia. Ale horka ašukalisia. Narod zaniaty zmahańniem za mahčymaść žyćcia dačasnaha mała, praŭda, dahetul źwiartaŭ uwahu na žyćcio ŭnutranaje, duchowaje. Da taho-ž systematyčnaja praca niekatarych kruhoŭ nad wyniščeńniem z narodnaj dušy asnoŭ relihiii, mieła tyja pokul rezultaty, što narod u šmat wypadkach sapraŭdy ŭ swaich relihijnych pačućcioch u niekatoraj miery źniačuliŭsia. Ale było heta ŭ bolšaści wypadkach tolki zdań, jakaja mihom prajšła, jak tolki wyrazna pakazałasia na dziele, kudy hetkaje namaŭlańnie kirujecca... Heta byŭ pačatak nowaha relihijnaha renesansu ŭ Čechii.

Abaronny boj relihii byŭ pawiedzieny metodami niadaŭnaha jaje niščeńnia: — arhanizacyjaj. Ale da hetaha času j elementy h. zw. wolnadumcaŭ užo wyjšli całkom z zakućcia i pakazali nia skryta i wyrazna, čaho jany chočać, a žadańni swaje padpirali siłaj, pieradusim palityčnaj, jakuju mieli amal całkom u swaich rukach.

Abaroncam nie astawałasia ničoha inšaha, jak tolki sile pracïŭstaŭlać siłu: treba było im wytrymać boj na tym poli, skul najbolš byli bity, na poli palityčnym. Była stworana (lepš zrefarmawana) asobnaja palityčnaja partyja narodnaja (lidova), prahrama jakoj apirajecca na asnowach h. zw. chryścijanskaha solidaryzmu. Partyja heta, spačatku niewialikaja, chodam času i pilnaje pracy, zmahłasia mieraju prosta niečakanaj. Siahońnia jana (razam z analahičnymi nacyjanalnymi partyjami ŭ Sławacyi i na Prykarpaćci) jość najbolšaj partyjaj u respublicy. U sučasnym uradzie jana (tolki českaja, — rešta z peŭnych pryčyn jość u opozycyi) zastuplena dwumia ministrami i kiruje addziełami Justycyi (ministr dr. Dolansky) dy Publičnaha Zdaroŭja i fizyčnaha wychawańnia (min. prałat ks. Šramek). Apošni jość staršynioj partyi.

Hetkaja jość defenzyŭnaja siła adrodžanaha katalictwa ŭ adrodžanaj dziaržawie. Ab adradžeńni katalictwa samoha, jak takoha, warta zaciemić heta:

Dawajennaje českaje katalictwa, jak užo ŭspamінałasia, było ŭ zaležnaści ad niamieckaj Wieny i tamu, reč zrazumiełaja, raźwiwacca wolna nie mahło. Aŭstryjackija cezary mieli ad Papieža peŭnyja prywilei ŭ hierarhična-kaścielnym samaŭradzie Imperyi.

DA NAS PIŠUĆ.

ASTATNI KAŽUCH NA PADATKI.

Hm. Pacoŭskaja, Słonimskaha paw. Adno, što najhoraj trywoža naša sialanstwa — heta źbirańnie roznych padatkaŭ biaz miery i liku. Prosta naš biedny narod dziwicca, jak heta moža być: u spakojny čas takija wialikija na ŭsio nałohi, što prosta niemahčyma wypłacić. Jak ty nie starajsia, a ŭsio astaješsia winawatym kasie skarbowaj, dy jašče što tydnia płaciš pa piać hrošaj kary. Pa praŭdzie kažučy, dyk ciapierašnija časy kudy ciažejšyja, jak byli wajnoju, u čas jakoje, roznyja čynoŭniki kazali: „na to wojna“. Ciapier-ža nia ssyłajučysia ni na što, kožyn miesiac, to ŭłada hminnaja, to roznyja sekwestratary šluć „nakazy płatnicze“ z prostym słowam „dawaj“. A nie dasi ŭ paru, to na heta jošć palicyja i sekwestratary, jakija woźmuć z ciabie astatni kažuch.

Tak napr. u wioscy Hiryč byŭ hetki wypadak. Wioska heta hraničyć z adnaho boku z ziamloju pana Strawenskaha, z druhoha — z kazionnym lesam Trajhoŭščynaj, u jaki sialanie hetaj wioski, wyniaŭšy bilety, honiać skacinu.

Zdawałasia, što tut niepawinna być ničoha drennaha, adnak wyjšła inakš. Wiečaram, miesiaca kastryčnika, u wiosku źjawiŭsia sekwestratar, prywiozšy kožnamu sielaninu štraf pa 2 złoty ad kožnaj štuki. Było ŭžo pozna—hadzin kala dziesiaci, tak što sialanie mnohija ŭžo spali. Heta nie pieraškodziła panu sekwestrataru narabić spałochu na ŭsiu wiosku.

K śpiechu sialanie nie mahli ŭsie sabracca ŭ sołtysa, dzie časowa prypyniŭsia sekwestratar Z pienaj na wusnach sekwestratar pajšoŭ sam z palicejskim pa chatach, dzie z hrubaju łajankaju spahnaŭ štraf. U sielanina K. B., u jakoha chatka była na samym kraju wioski, pry tym jon ničoha nia wiedaŭ dy ŭžo smačna spaŭ paśla ciažkaje pracy, jon jak hrom ulacieŭ u chatu pierapałochaŭšy dziaciej, zabraŭ z plečapošni kažušok, bo bolej nia było što ŭziać i pajechaŭ sabie, jak paśla zwyčajnaha wizytu ŭ swajho pryjaciela. Woś tut i žywi, jak chočaš!

Ślozna woki.

I ŚMIECH I ŽAL.

N.-Pahost, Dziśnienskaha paw. Praściarahaju panoŭ kurcoŭ ad ahniu i pažaru ŭ darozi, kali wy jedzicie z wozam na kirmaš ci tak kudy, a bolš ŭsiaho aścierahajciesia, kali jedzicie na kirmaš i wiazicio siena, sałomu, lon i awiečki.

Bo woś jakoje było zdareńnie. Wajskowič z majontku Śniehaŭ wioz na kirmaš u m-ka N.-Pahost pradawać na padatki try pudy lonu i adnu awiečku. Zakurywaŭ jedučy i zakinuŭ ahoń u swoj woz i zapaliŭ lon, lon haryć, a jon siadzić na wozie, jak bałwan i nie ahlaniecca i nia čuje, što sam čuć nie haryć, wiedama, jak šlachcic, bo šlachty ŭsie hetkija raściapy niepawarotliwyja.

Nie dajaždžajučy da falwarku Haradzišča, Wajskowič ahledziŭsia, što haryć. Ale što-ž, awiečka była prywiazana da waza, dyk jana nie mahła saskočyć tak, jak pan Wajskowič. Ludzi pačuli kryk i blajańnie awiečki: prybiehli Haraščanie na pomač hasić woz, ale ŭžo było pozna. Užo tolki astaŭsia adzin popieł paśla lonu i absmalełaja čuć žywaja awiečka. Prydziecca iznoŭ wiaźci i druhi raz pradawać što niebudź i zapłacić usie padatki.

Z pad Pahosta Šachcior.

PANSKIJA ŽARTY.

Rubiažewičy, Staŭpieckaha paw. Adnaho razu ŭ Rubiažewičach sabrałasia moładź na wiečarynu i dawaj tancawać. Źjawilisia tudy niaprošanymi i hminnyja, jak u nas kažuć „panskija pasynki“ i tož puścilisia ŭ tancy. Pieršym tancoram byŭ wojt. Jon dumaŭ, što i tut jaho ŭsie buduć słuchać, jak i ŭ hminie, ale wyjšła naadwarot. Natancawaŭšysia wojt chacieŭ sieści z dziaŭčynaj na łaŭku, ale jana była zaniata praz chłapcoŭ, jakija jamu nia ŭstupili miesca. Tady jon

---

A my, biełarusy, wiedajemo z ułasnaha sumnaha dośledu, jak heta wyhladaje relihijnaje žyćcio, kali jano kirujecca „Pa Ukazu Jeho Impieratarskaho Wiel.“ Na Biełarusi kažuć, što takaja wiera „kazionnaja“. Takoj wieraj na Biełarusi da wajny było prawasłaŭje, a siahońnia (u Zach. Biełarusi) stajecca joj katalictwa i dawiadzie biasprečna da taho samaha wyniku, kali ŭ čas nie apomniacca. Ale ab hetym inšym razam.

Ahułam-ža pry takich warunkach i ŭ žyćci českaha katalicyzmu byŭ zastoj. Ale byli aznaki i perspektyŭ horšych: u kruhi ludziej, što kirawali žyćciom relihijnym, pranikaŭ śmiercianosny relihijny liberalizm i ŭsio razsłablajučy indyferentyzm. Charakterna, što z hetaje niebiaśpiečnaje gangreny mimawolna wylačyŭ českich katalikoŭ praf. Dr. T. G. Masaryk, sučasny prezydent Čechasławackaj Respubliki, protestant. Jon heta byŭ, što świetłym rozumam swaim chwarobu ŭ čas spaściaroh i na publičnaje świato wynies. Hetym momantam (u 90 hadoch minuŭšaha wieku) sapraŭdy i pačynajecca adradžeńnie českaha katalictwa. Ale poŭnaha razhonu pracy nad adradžeńniem relihijnaha žyćcia dasiahajecca tolki momantam palityčnaje niezaležnaści.

Sučasny česki relihijny renesans nawiazany na bahatuju narodnuju tradycyju, što maje takich apostałaŭ, jak św. Ludmiła (kniažna), św. Wacłaŭ (karol), św. Wajciech, św. Prakop, św. Jan Nepomucki i h. d. a pierad usim św. Kirył i św. Miafod.

Českija kataliki, pa prykładu katalikoŭ zahraničnych, a pierad usim niamieckich i halandzkich, usiu swaju pracu wiaduć arhanizawana. Klič swoj chryścijanskaje salidarnaści starajucca dzie i jak tolki mohuć prawieści ŭ žyćcio. Trymajucca pry hetym taho asnaŭnoha prawiła, što kožnaj arhanizacyi procikatalickaj prociŭstaŭlajuć takuju-ž arhanizacyju katalickuju. Metoda wielmi dobraja. Na dziesiatki j sotki tysiač rachujecca siańnia českaha katalickaha rabotnictwa roznych specyjalnaściaŭ.

Na asabliwuju dla nas, biełarusaŭ, zaciemku zasłužwaje žywoje śćwierdžańnie faktu, jak roznym i niepadobnym jošć katalictwa českaje ad taho, što zawiem katalictwam u nas, na Biełarusi, jakoje maje swoj pačatak ŭ bolšaj čaści z Polšče. Biełarus (kali jon katalik) nazywaje dahetul jašče časta swajo katalictwa „polskim“. Astajecca mnie tut tolki ad dušy pažadać, kab Palaki i sapraŭdy „swaju“ wieru ad nas zabrali, bo jana ŭ nas sapraŭdy pazyčanaja, čužaja. I jak takaja, u paraŭnańni z tym katalictwam sapraŭdnym zdajecca ni bolš, ni mienš, jak cień suproć światła. Ale da hetaha jašče wierniemsia inšym razam.

Asabliwaj-ža i sapraŭdy apostalskaj rysaj českaha katalictwa jošć heta — imknieńnie znajści syntezu

adwiarnuŭsia i ŭdaryŭ adnaho chłapca pa twary, spadziajučysia, što jon prymie heta za žart, ale chłapiec, nie razumiejučysia na panskich žartach, uskočyŭ, dy kali wytnie jamu nazad z adnej dy z druhoj starany, až wojt braznuŭ ab ziamlu, jak pień. Paśla hetaha ŭsich hminnych, jak miatłoj zmiało z wiečaryny. Dyk woś jak u nas žartujuć i na panskija zarty adkazwajuć.

Rubiažoŭski.

BAJKATUJUĆ POLSKIJA SPEKTAKLI.

Girčany, Brasłaŭskaha paw. U našaj wioscy jość škoła, u jakoj wučać dwa wučyciali i adna wučycielka. Dziaciej-ža ŭ hetaj škole nabiarecca z 40.

Moža dziela taho, što tak mnoha wučycialoŭ i mała wučniaŭ, u nas nawuka idzie tak „dobra", što za paŭzimy dzicia nia wiedaje ni adnej litary.

Najbolš tut zwaračwajecca ŭwaha na toje, kab dziaciej wučyć na dobrych artystaŭ, bo časta robiać „spektakli".

Spektakli hetyja robiacca dziela taho, kab wycianuć ad našaha sielanina apošni złot, nu i pašyrać polskuju kulturu. Tolki im nie ŭdajucca ŭ nas hetyja spektakli.

Zrabili jany 21 listapada spektakl, z jakoha mieli tolki 6 zł. dachodu, a zaŭważyŭšy, što moładź zusim nia cikawiłasia polskim pradstaŭleńniem, a pryjšła najbolš tolki dziela tancaŭ, pastanawili na druhi raz ustroicca chitrej, skazali, što naniali dobrych muzykantaŭ, jakija pryjeduć zdaloku, i što zabawa budzie duža wiasiołaja, tolki za hetu pryjemnaść treba zapłacić pa 1 zł. 50 hr.

Jak pryšoŭ čas wyznačany na spektakl, to našy chłopcy, zhawaryŭšysia, pastanawili lepš sabrać hrošy, što mieli addać wučycielu i wypisać za ich biełaruskija knižki, a tancy buduć darma, bo zaŭsiody možna paprasić swaich muzykantaŭ. Tak i zrabili. U hety samy čas chłopcy sa swaimi dziaŭčatami, sabraŭšysia ŭ druhoj chacie, hulali duža dobra. U wučyciela na spektakli było para šlachtunoŭ i dźwie staryja šlachcianki, katoryja amal nia ŭsie pierajšli hulać da nas. Wučyciali-ž našyja zastalisia adny z wialikim deficytam. Nakaniec wučyciali pastanawili zrabić spektakl z biaspłatnym uwachodam dla dziaŭčat, ale našyja chłapcy iznoŭ zaprasili muzykantaŭ i ŭstroili zabawu, na jakuju pryjšli ŭsie dziaŭčaty, tak što i na hety raz ničoha ŭ ich nia wyšła. Druhaja sprawa, kab nam pazwolili pastawić biełaruskaje pradstaŭleńnie, tady-b nia treba było zamaniwać ludziej chitrykami, kab pryjšli pahladzieć.

Girčaniec.

Praŭnyja parady.

U jakich sprawach i kudy padawać u sud?

Dla ŭsich sprawaŭ — cywilnych i karnych jość dwajaki sud: 1) Mirawy (Sąd pokoju) dla spraŭ drobnych i 2) Akružny — dla spraŭ bolšych i pawažniejšych.

I. Jakija-ž sprawy razhladajuć Mirawyja sudy (Sądy pokoju)?

a) Takija sprawy, u jakich padajecca wartaść nia bolej jak 1000 zł. Kali-ž sprawa idzieć ab bolšuju sumu, to treba padawać u Akružny.

b) Usie sprawy, jakija datyčać karystańnia ziamloju, budynkam, ci čym inšym; sprawy zarabotku, wypłaty doŭhu i h. d. Pry hetym možna padawać u sud tolki tady, kali nie prajšło jašče hodu ad taho času, jak niechta narušyŭ čužyja prawy karystańnia.

c) Sprawy padziełu ziamli pamiž sialanami, kali lik dzielenaj ziamli nie prawyšaje 33 hektaraŭ (kala 30 dziesiacin, bo 11 dziesiacin toje samaje, što 12 hektaraŭ). Tak-sama Mirawy sud razhladaje sprawy padziełu hrošaj, astaŭlenych niabožčykam, ale kali suma hetych hrošaj nie prawyšaje 5.000 zł.

II. Jakija sprawy razhladaje Akružny sud?

Akružny sud razhladaje ŭsie tyja sprawy, jakich nia moža sudzić Mirawy. Značycca:

a) kali niechta padaje ŭ sud u sprawie, majučaj

(łučnaść) pamiž katalictwam i prawasłaŭjem. Na hetym poli čechi pracujuć daŭno. Rezultaty ŭ bolšaści wypadkach dahetul charaktaru teoretyčnaha. Praktyčna, da čaho ŭ hetym kirunku dapracawalisia dla samych siabie, jość pierad usim h. zw. „staroslovenské bohoslužby". Jość heta zwyčajnaja zachodniaha abradu imša, u jakoj zamiest łaciny ŭžywajecca starasławianskaj mowy, jakaja, pry miescy každy, u wusnach čecha źwinić dla biełaruskaha wucha dawoli dziŭna. Nabaženstwa hetkaje moža adpraŭlacca tolki ŭ niekatoryja ŭračystyja dni ŭ specyjalna da hetaha dyspensawanych kaściołach.

U Prazie samoj jość dźwie carkwy dla katalikoŭ sławianskaha abradu. U Olomonci jość specyjalnaja misyjnaja škoła dla duchoŭnych abradu sławianskaha. Ab pałažeńni jaje, jak i ab pahłybleńni ŭ narodzie zrazumieńnia dla idei ŭnionistyčnaj naahuł wielmi zasłužyŭsia Olomoncki arcybiskup dr. C. A Stojan († 27.IX.1923).

A chto-ž urešcie nia znaje, ci prynamsia nia čuŭ ab „sławianskim Rymie — Velehradzie?! Velehrad! — miesca pracy, skonu j wiečnaha supačynku pieršaha apostała idei relihijnaha unionizmu sławianskaha, św. Miafoda, archibiskupa Wialikamaraŭskaha. Niekali staličnaje miesta kniazia Wialikamaraŭskaha, siahońnia tolki małoje, cichaje miastečka. Siahońnia heta tolki wializnyja klaštarnyja mury dy cudna-pryhožy kaścioł. Da ŭsiaho hetaha z dziesiatak damkoŭ...

Na Velehradzie tradycyjna adbywajucca ŭsiakija ważnyja narady charaktaru jak miascowaha, českaha, tak i miżnarodnaha. Z apošnich na asabliwuju ŭwahu zasłuźwajuć Unijonistyčnyja Kanhresy, na jakija z usiaho świetu źjaždžajucca katalickija i prawasłaŭnyja wučonyja, kab supolna radzicca ab parazumieńni i złučeńni relihijnym. Takija kanhresy adbywajucca kožnyja 2-4 hady. Apošni taki Kanhres byŭ za letaś, ab čym u „Krynicy" swajho času pisałasia.

Z wydatnych sučasnych pradstaŭnikoŭ českich unionistaŭ zasłužwajuć pierad usim uwahi duchoŭniki: ciapierašni archibiskup Ołomuncki Dr. L. Prečan, biskup-sufrahan Pražski Dr. A. Podlaha, praf. dr. Čihak, praf. dr. F. Pechuška, z świeckich: dr. J. Hronek, dr. A. Fuchs i šmat inš.

Usio heta, što robicca dziela łučnaści relihijnaj świetu, pierad usim sławianskaha, maje biasprečna pieršaradnaje značeńnie dla nas Biełarusaŭ. I tamu ŭ našym intaresie jość zorka sačyć za ŭsimi padziejami na hetym poli, a da taho i samym pracawać!

Praha, 1.I.26.

wartaść bolej jak 1000 zł. Naprykład niechta acaniŭ škodu bolej, jak na 1000 zł. to ŭžo pawinien skirawać padańnie nie ŭ Mirawy, a ŭ Akružny sud.

b) Tak-sama ŭ Akružny sud iduć sprawy padziełu ziamli, kali taje ziamli budzie bolej jak 33 hektary, abo padziełu astaŭšychsia hrošaj, kali suma pierawyšaje 5.000 zł.

c) Tak-sama ŭ Akružny sud iduć usie sprawy ŭ ł a s n a ś c i (a nie karystańnia!). Pry hetym biaz nijakaj rožnicy, ci hetaja ŭłasnaść budzie wialikaja, ci małaja, ležačaja ŭ mieście, ci na wioscy. Tut treba dobra zapamiatać, što Mirawy sud sudzić tolki ŭ sprawach karystańnia, a Akružny tolki ŭ sprawach ułasnaści. Kali, naprykład, padaješ u sud za toje, što niechta tabie spaświŭ zahon (značyć narušyŭ twajo praŭnaje karystańnie), to sprawu treba skirawać u Mirawy, ale kali padaješ u sud, što heta t w o j zahon, a nie twajho susieda, dyk treba padawać u Akružny, bo tut užo haworycca nie ab karystańni hetym zahonam, ale ab u ł a s n a ś c i.

Akružny sud razhladaje tak-sama sprawy ważnaści abo niaważnaści dakumantaŭ kupli abo pradaży, sprawy testamentaŭ, sprawy ŭsynaŭleńnia i h. d. Da Akružnoha sudu naležać usie bolšyja karnyja sprawy (abo jak hawarać: kryminalnyja, uhałoŭnyja ci palityčnyja).

Kali padajecca padańnie ŭ sud, to treba apłacić 2 proc. wartaści sprawy. Kali, naprykład, padaješ kaho ŭ sud za reč abo za škodu acenienuju 100 zł., to płaciš 2 zł., a kali na 500 zł. to płaciš 10 zł. i h. d. Pa sudzie hetyja hrošy syskiwajecca ad taho, chto sprawu prajhraŭ.

Wot i budzie toj paradak, u jakim treba padawać u sud. Ab apelacyi pahaworym druhim razam.

Jury St.

Z Biełaruskaha žyćcia.

Z Biełarusi pad Polščaj.

Sud nad ksiandzom biełarusam. Praces wiadomaha biełaruskaha dziejača Ks. W. Hadleŭskaha probašča ŭ Žodziškach naznačany ŭ Wilenskim Akružnym sudzie na 1 sakawika (marca) h. h.

Jak wiedama, ks. W. Hadleŭski swajej pracaj i stojkaściu ŭ abaronie prawoŭ biełaruskaha siarmiažnika ciešycca wialikim pawažańniem siarod katalickaha, a nawat prawasłaŭnaha nasialeńnia bližejšych i dalejšych wakolic. Ale heta było da nieŭspadoby panom, a tak-ža jaŭnaj i tajnaj palicyi: jany pisali danosy i pratakoły, dwojčy dawiali da aryštu Ks. W. H. i ŭrešcie da pracesu.

Winawaciać ks. H. pa 129 i 130 staciach K. K. Baranić buduć dwa najlepšyja waršaŭskija adwakaty, pasły Sojmu: Euh. Smiaroŭski (Klub Pracy) i dr. H. Lieberman (Klub PPS). Razam z ks. H. winawaciać žychara wioski Kapačy, Žodzišnaj hm. Piotru Rahača tak-sama pa 130 st. K. K. Jaho budzie baranić wilenski adwakat p. Euh. Kazłoŭski. Na sudzie stanie ahułam bolej jak 60 świedkaŭ. Praces pačniecca a 9 h. ranicy ŭ Akružnym Sudzie ŭ Wilni.

Biuro Pracy pry Biel. Stud. Sajuzie. Urad Biełaruskaha Studenskaha Sajuzu, idučy z materyjalnaj dapamohaj swaim siabram, arhanizawaŭ Biuro Pracy. U biury možna znajści specyjalistaŭ karepetytaraŭ sa ŭsich pradmietaŭ siarednich škoł. Biuro adčyniena ŭ sierady i suboty ad 4—9 hadziny. Adres: Wilenskaja 12-6. Urad B. S. S. zwaročwajecca z prośbaj da Dyrektara Wilenskaj Biełaruskaj Himnazii i ŭsiaho Biełaruskaha Hramadzianstwa padtrymać Studentaŭ Biełarusaŭ, skiroŭwajučy interesantaŭ u hetaje biuro.

Biełaruski adryŭny kalendar na 1926 h. Na dniach wyjdzie z druku ŭ druhim wydańni paśla kanfiskacyi biełaruski adryŭny ścienny kalendar na 1926 hod. Kalendar bahaty cikawym literaturnym źmiestam, z prawasłaŭnymi i katalickimi światami; drukawany kirylicaj (hraždankaj) i łacinkaj.

Pawarot pasłoŭ z SSSR. 27 studzienia biełaruskija pasły Jaremič i Miatła wiarnulisia z swajej padarožy z SSSR. Pasły našy najbolš prabywali ŭ Miensku i pryhladalisia tam da biełaruskaha žyćcia.

Z Radawaj Biełarusi.

Pierasialeńnie biełarusaŭ z Kalininščyny. Pa planu Narkomziemu dla Kalininskaj akruhi było dadziena ŭ Zachodniaj i Ŭschodniaj Sibiry miesc na 4.530 čaław., aproč planowaha pierasialeńnia, nasielnictwa jechała samo.

Usiaho było nakirawana ŭ planawym paradku na Ŭschodniuju i Zachodniuju Sibir 120 chadakoŭ ad 826 siamiejstwaŭ — 5.407 duš, źwiarnułasia zaličyŭšymi ziamlu 46 chadakoŭ.

Pierasielena pa planu na Ŭschodniuju i Zachodniuju Sibir 34 siamji, nie pa planu na poŭdzień i poŭdnia-ŭschod 150 siamiej — 793 dušy.

Kab zdawolić žadańnie nasielnictwa, na hety hod dla Kalininščyny patrebna pierasialić kala 12.000 duš.

Nadzialeńnie žydoŭ u Kalininščynie ziamloj. Narkamziemam dla nadzialeńnia žydoŭskaha žycharstwa była wydzielena płošča ziamli zapasnoha fondu ŭ 600 dz.; kab zasialić hetu płošču była prawiedziena kampanija pa wyjaŭleńniu i rehistracyi žydoŭskaha nasielnictwa, jakoje choča zaniacca apracoŭkaj ziamli. Rehistracyjaj było ŭstanoŭlena, što žadajučych zaniacca pracaj pa apracoŭcy ziamli majecca 8.266 čał.

Da sučasnaha momantu arhanizawana 5 arcielaŭ, jakim pieradana byŭšaja abšarnaja ziamla z majučymisia tam budynkami na płoščy 449 dz., abo zadańnie wykanana na 75 proc.

Rynačnyja ceny na sialanskija pradukty ŭ Miensku. Pšanica i r. 60 kap. pud, žyta 1 r. 40 kap., awios 1 r. 10 k., jačmień 1 r. 25 k., lnianoje nasieńnie 1 r. 90 k., bulba 1 r. 40 k. aśmina, jajki 60 k. za 10 št., cena 1 r. pud, sałoma 50 k. pud, aŭčynka syraja 2 r. 75 k. štuka.

Biełarusy ŭ Amerycy.

Užo hod, jak my atrymliwajem „Krynicu" i čytajučy jaje, jana nam mocna padabałasia, bo prypaminaje nam rodny kraj, swaju wiosku. Jana nam prynosie ŭsialakija wiestki pra ksiandzoŭ i papoŭ, jak mnohija z ich niaŭstydajacca abdzirać ludziej, jak matuška ŭ carkwie jhrała, byccam Padareŭski ŭ nas palakom. Ale nia ŭsio tak kiepska! Dziakawać Bohu jošć u našym Biełaruskim Krai i takija, što stajać za swajo biełaruskaje sialanstwa. Čytali my pra ks. W. Hadleŭskaha, jakoha warta nazywać dobrym pastyram. Nia čurajecca jon swaich awiečak, mowu i abyčai biełaruskija šanuje i baronić. Dziakujem tož i red. „Biel. Krynicy", jaje redaktaru i ŭsim, što ŭ jej pracujuć,

za toje, što jana, pracujučy nad uświedamleńniem Biełaruskaha Narodu, nie zabywaje i pra nas zakinutych łosam u dałokuju Ameryku i prosim wysyłać nam i dalej akuratna.

U nas tut jość mnoha biełarusaŭ, biada tolki, što ciamnata nie dazwalaje im paznać, chto jany. Jak katalik — to ŭžo palak, jak prawasłaŭny — to ruski. Palaki zawuć ich biełarusami, abo litoŭcami, bo pa polsku nia ŭmiejuć ani słowa, choć nikatoryja ličać siabie za palakoŭ. Pjuć dobra wodku (samahonku) i ŭ karty hulajuć, choć, praŭda, jość i akuratnych.

Ciapier u nas z rabotaj słabawata, mnohija siadziać biez raboty. Jość u nas takija, što byli pajechaŭšy „do matki Polski" dy wiarnulisia i kažuć, što „psiakrew źle w kraju", wialikija padatki i niama jak žyć. A pryjaždžajuć polskija ahitatary z Polščy i nahawarywajuć, kab wiartalisia da kraju, haworačy, što tam žyćcio narmalna idzie. Ale im ciapier nia wierać. Niejki pasoł hawaryŭ pra Wilniu i kazaŭ, što ŭsio było-b dobra, ale „białorusini burzą się".

L. Awin.

Z ukrainskaha žyćcia.

Muzej Wyzwolnaje Baraćby Ŭkrainy. U Prazie Českaj, z inicyjatywy Ŭkrainsk. Uniw. sarhanizawaŭsia Muzej Wyzwolnaje Baraćby Ŭkrainy. Meta muzeju — źbirańnie i pierachawańnie pamiatak, dakumantaŭ, słowam, usialakich rečaŭ, što majuć biezpasiaredni abo pasiaredni źwiazak z wyzwolnaju baraćboju Ukrainy, a asabliwa ŭsieświetnaje wajny, rewalucyi, dy nacyjanalnaj wajny za niezaležnaść Ukrainy. Mieścicca jon (Łazienska, č 11, Praha III). Kab zaznajomić šyrejšaje hramadzianstwa z pracaj muzeju, wydajucca nieperyadyčnyja „Wisci".

Z Polščy.

Sialanski ruch. Pasiarod sialanskich pasłoŭ u polskim Sojmie ciapier možna zaŭważyć wialiki ruch. Hetyja pasły pačali arhanizawać polskaje „Stronnictwo Chłopskie" i chočuć stać na praŭdziwy sialanski hrunt. Prawadyrami hetaha ruchu źjaŭlajucca: pasły Dombski, Bryl, Waleron i inš. U prahramie swajej jany wystaŭlajuć nawiazańnie znosin z sialanskimi sajuzami: biełaruskim i ŭkrainskim. Pahladzim: jakija heta buduć znosiny, bo dahetul my šmat čuli ab dobrych adnosinach da nas i šmat chto z polskich prawadyroŭ praciahwaŭ da nas ruki (jak naprykład p. Sikorski) tolki ŭ tych rukach była nie aliŭnaja halinka zhody dla nas, ale što inšaje.

Pahladzim, z čym da nas źwiernucca polskija sialanskija prawadyry! Ale pakul što treba adznačyć, što ŭ polskim hramadzianstwie idzieć wialikaja pierahrupoŭka sił, jakaja ŭ budučynie, asabliwa pry wybarach moža prynieści wialikija niespadzieŭki i źmienu palityčnaha wyhladu Sojmu i uradu...

Pry ŭsim hetym mnoha ludzi haworać ab planach Piłsudskaha, katory byccam manicca zrabić pierawarot i pry pomačy addanaha sabie wojska zachapić uładu ŭ swaje ruki... Z hetaj pryčyny polskaja prawica pačynaje arhanizawacca, kab nie dapuścić Piłsudskaha da ŭłady.

„Wyzwaleńnie" traščyć. Z pasolskaha wyzwalenskaha klubu pasły ŭciakajuć. Uciok Tuhutt, uciok Bryl z 11 polskimi mužykami (chłopami), a ciapier uciok Jan Dombski z 17 pasłami. Usie hetyja „ŭciekačy" (aproč Tuhutta) złučylisia ŭ adno i załažyli nowy pasolski klub „Stronnictwo Chłopskie". Hetaje „Stronnictwo" manicca stać na sapraŭdy mužyckaj platformie i pawiaści radykalnuju palityku. Pahladzim!

Sprawa arendy tytuniowaha manapolu. Polskija hazety piarečuć wiestcy, byccam polski dziaržaŭny tytuniowy manapol mieŭsia być addany na wyhadnych warunkach firmam francuskim. Jak infarmujuć z peŭnych krynicaŭ — nijakich prapazycyjaŭ ad francuskich firmaŭ nia było.

Što-ž datyčyć amerykanskaj delehacyi, jakaja pryjaždžała da Waršawy ŭ sprawie arendy tytuniowaha manapolu, ab čym užo pisałasia ŭ hazetach, dyk jašče niawiedama, jakija warunki heta delehacyja zaprapanuje ŭradu i heta budzie wiedama, kali delehacyja wiernięcca z Nju-Jorku, kudy wyjechała dziela parazumieńnia z naležnymi ŭstanowami.

Jakaja ŭ Polščy ciemnata! Niadaŭna pisali hazety ab tym, što ŭ Polščy ludzi zamučyli „čaraŭnicu" byccam za toje, što nahnała niekamu chwaroby i spuścili z jaje kwartu krywi. A ciapier iznoŭ čuwać, što blizka Łodzi rodny baćka zabiŭ swajho tolki što rodžanaha syna, pieršaka, bo byŭ prakanany, što heta Antychryst.

Kali baćku aryštawali, dyk jon nie zapiraŭsia, ale pryznaŭsia da winy i raskazaŭ, jak było. Kali wiaskowaja „babka" uziała dzicia, dyk ździwiłasia, što nadta ciažkoje i wialikaje. Zaniasła jaho ŭ wannu i pałažyła, kab wykupać. Ale jakoje było jaje ździŭleńnie, kali dzicianio schapiłasia abiedźwiema ručkami za kraj wanny i ŭstała. Tady jana wybiehła z chaty kryčačy, što radziŭsia „čort". Pačuŭšy heta baćka zabiŭ rodnaje dzicia... bajučysia, kab nia byŭ Antychrystam. Pryjechaŭšyja dachtary ahladzieli cieła dziciaci i dajšli da prakanańnia, što dzicia było nadta wialikaje, zdarowaje i mocnaje — zatym i ŭstała samo. Ale baćka nia daŭ jamu pažyć.

Woś dyk ciemnata! Kažuć u nas ludzi ciomnyja, ale ŭ Biełarusi jašče pra takija rečy nia čuwać.

SA ŚWIETU.

Litoŭskaja stojkaść. Litwa. Min. Zahr. Spraŭ Reynis zajawiŭ pradstaŭniku poŭaficyjalnaje hazety „Lietuva", što Litwa ni pad jakim pohladam nia ŭstupić u pałučeńnie, u jakim budzie tak-ža i Polšč. Heta tak-ža stasujecaa i da sazywanaj u Ryzie kanferencyi baltyckich dziaržaŭ.

Litwie prapanujuć pazyku ŭ sumie 15 miljonaŭ dalaraŭ. Z Koŭna danosiać, što amerykanskija finansisty prapanujuć Litwie pazyku ŭ 15 mil. dalaraŭ. U pieršych dniach lutaha heta zusim wyjaśnicca.

Litoŭska-sawieckija handlowyja pierahawory. Z Koŭna danosiać, što litoŭskaje Min. Zahr. Spraŭ. uručyła sawieckamu pasolstwu prajekt handlowaha dahaworu.

Litoŭska - Łatwijskaje zbližeńnie. Najbližejšy kanhres Litoŭska-Łatwijskaha zbližeńnia maje adbycca ŭ červieni b. h. u Ryzie. U Kanhresie majuć pryniać udzieł usie hramadzkija ŭstanowy. Siarod aficyjalnych kruhoŭ uważajuć, što handlowy dahawor miž Litwoj i Łatwijaj budzie ździejśnieny ŭ marcu.

Jak wyhladaje biezraboćcie ŭ Litwie. „Życie Ludu“ padaje, što kowienskija ŭłady prawiali ścisłuju rehistracyju biezrabotnych. Akazałasia, što časowa nie chapiła pracy dla 1499 rabotnikaŭ, z ich 1121 mužčyn i 378 kabiet. Častka hetych biezrabotnych nia nadta patrabuje pracy, bo maje zabiaśpiečanaje žyćcio. Kowienskaja miejskaja ŭłada enerhična zmahajecca z biezraboćciem i, jak dapamohu, adčyniła biaspłatnaju stałoŭku dla kabiet. Mahistrat asyhnawaŭ 50.000 litaŭ na publičnyja raboty. Lik biezrabotnych u Kłajpedzie značna źmienšyŭsia. U inšych miestach i miastečkach biezrabotnych susim mała. Litoŭskaja wioska zusim nia znaje, što heta biezraboćcie.

Ameryka **Nehatyŭnaje stanowišča Złučanych Stanaŭ da Lihi Narodaŭ.** Z Wašynhtonu danosiać, što padčas hałasawańnia nad zaściarohami Złuč. Stanaŭ u zwiazku z ustupleńniem da Haskaha mižnarodnaha trybunału, senat 98-mi hałasami proci 1 zaściarohu pryniaŭ. Znača, što Złuč. St. nia prymajuć na siabie nijakich praŭnych zabawiazańniaŭ adnosna Lihi Narodaŭ.

Z WILNI.

— **Jak šukać zahinuŭšych biaz wieści zahranicaj.** Wilenski wajewoda razasłaŭ pa ŭsich starostwaŭ formy padańniaŭ, jakija treba pisać, šukajučy kaho niebudź zahinuŭšaha ŭ Rasiei, abo naahuł zahranicaj. Dyk woś ciapier na takim padańni treba napisać: 1) imia i proźwišča taho, kaho šukajuć, 2) imiony jahonych baćkoŭ, 3) dzie i kali radziŭsia, 4) čym zajmaŭsia, 5) jakoj wiery, 6) kali pakinuŭ swaju staranu, 7) ci byŭ uziaty ŭ wojska. Kali byŭ ŭziaty ŭ wojska, to treba pakazać: a) dzie i kali, b) dzie byŭ astatnim časam na froncie, c) moža byŭ ranieny abo ŭziaty ŭ pałon i kali hetaje było. A kali nia byŭ uziaty da wojska, to treba napisać: 8) čamu wyjechaŭ, ci byŭ siłaju wyhnany, ci sam pajechaŭ, a) kudy pajechaŭ, b) z kim moh prabywać u čužym krai: z biełarusami, ci palakami, ci rasiejcami; 9) kali radnia atrymała ad jaho paśledniuju wiestku, 10) jaki jaho byŭ astatni adres.

Kali šukajecca asoby zahinuŭšaj u Amerycy, to da hetaha ŭsiaho jašče dabaŭlajecca: 11) da jakich parafijaŭ, abo tawarystwaŭ taja asoba naležała.

Na takoje padańnie, katoraje treba padawać staraście pawietu, kleicca stemplowaja marka na 2 zł. A kali jość jašče jakija druhija papiery (załączniki) to da kožnaha dabaŭlajecca pa 40 hr. Treba wiedać, što kali polskija konsuły za hranicaj nie adšukajuć zahinienaj asoby, to jany mohuć jašče rabić šukańni praz Maskoŭski Kamisarjat Zahraničnych Spraŭ, ale tady treba płacić. Skolki — dyk nie pakazana, ale musić suma budzie niewialikaja.

— **Adrasy na piśmach pa biełarusku.** 22 studnia s. h. u „Dzienniku Ustaw“ nadrukawany byŭ dekret, pawodle jakoha možna adrasy pisać pa biełarusku. Naahuł ułada pryznaje tolki łacinku, ale ŭ wajawodztwach: Paleskim, Nawahradzkim, Wilenskim i ŭ dwuch pawietach Biełastockaha: Haradzienskim i Waŭkawyskim ustawa dapuskaje i kirylicu (ruskich litar), z tym adnak, kab nazwańnie pošty było napisana pa polsku!

Telehramy možna padawać u-wa ŭsich eŭrapejskich mowach, u tym liku j biełaruskaj, adnak z tym warunkam, što litary buduć łacinskija.

Pry telefonnych razhaworach možna karystacca mowaj, jakoj chočučy, tolki nazywajučy miajscowaść, abo stancyju, z jakoju chto choča być złučanym, treba skazać pa polsku. Jak widzim usio dobra, tolki jość mnoha „ale“ dy „adnak“...

NAŠA POŠTA.

A. Rownejku z Chwałowa: pisulku atrymali, prośbu spaŭniajem. **Spašku** z Wałožyna: pisulku wašu ztrymali, widać zajšła niejkaja pamyłka, ad 1 lutaha budziecie mieć napeŭna. **L. Wojtašeŭskamu** z Katowic: piśmo waša atrymali, prośbu spaŭniajem. **I. Murašku** z Wišniewa: piśmo wašaje atrymali, čamu nia majecie hazety — nia wiedajem, dawiedajciesia ŭ Świry na pošcie. Paśla Nowaha hodu praz hminy hazet nie pasyłajuć, a tolki praz poštu. Kali waša bližejšaja pošta Świr, dyk tudy i źwiartajciesia. **Šachciaru** z pad N.-Pahosta: piśmo atrymali, karystajem. **Hałoŭku M.** z Baranawič: piśmo waša atrymali, hazetu wysyłajem. **Skryskamu Janu** z Hajnina: pisulku atrymali, hazetu pašlom. **Janku Dudaru**; piśmo atrymaii, dziakujem, pastarajemsia skarystać. Hazety z 1 lutaha budziecie mieć. **D. Aniśku** z Sakołki: 3 zł. 90 hr. atrymali. „Bieł. Kr.“ u 1925 h. wyjšła 13 numaroŭ. Kali wy atrymali Nr. 1 i 2 h. h., to ŭsio ŭ paradku. **Awinu** ŭ Amerycе: 43 zł. 26 hr. atrymali, dziakujem. **A. Kachanowiču** z Zarača: hazetu pasyłajem. **E. Padhajskamu** ŭ Prudkach: piśmo waša atrymali, hazetu budziem pasyłać. Atrymajecie i „Sialanskuju Niwu“; prysyłajcie adrasy znajomych, jakim wyšlem hazetu na probu. **R. Suminu** z Zaułku: piśmo atrymali, prośbu spaŭniajem. **Ad T-wa „Rytas“** z Hadučišak 5 zł., **S. Sielickaha** z Mikulina 4 zł., **P. Borzdy** z Waruišak 3 zł., **H. Bliskoŭskaha** z Wialikaj-Bierastawicy, **Maleja W.** z Dzierkaŭščyny, **W. Kandrata** z Opsy pa 2 zł., **Z. Brazewiča** z Giarwiat i **B. Bieluna** z Opsy 1 zł. — atrymali.

Kožnij biłoruśkij sielanin diznajetsia bahato cikawoho dla siebie j swojei hospodarki, jak pieriedpłatić na 1926 r. ukrainśkij ščomisiačnij ilustrowanij časopiś

„SILŚKIJ SWIT“

orhan niezałeżnoi hośpodarśkoi dumki

Z wielikim pasičnickim widdziłom (okrema numieracija storinok) „UKRAINŚKIE PASIČNICTWO“

Rični pieriedpłatniki distajuć dodatki:

4 praktičnich hospodarśkich kniżečki. 6 portrietiw wiznačnich dijačiw na polі hospodarstwa; 12 prob. uślach. nasinija zbiż, horodini ta mied. rośl.

Pieriedpłata na rik 10 zoł.

Pieriedpłatu można wnositi častinami: pri pieredpłati 5 zoł., do 1.III — 3 zoł. i do 1.V 2 zoł.

Adresa: **LWIW, Blacharskaja, 9.**

LAKARNIA LITOŬSKAHA T-WA SANITARNAJE POMACY

Wilnia, Wilenskaja wul. 28.

U ambulatoryi prymajuć daktary-specyjalisty: dziciačyja chwaroby — ad 3 da 4 hadz.; unutranyja chwaroby 10—4; chirurhičnyja 1—2; žanočyja 11—1; wačej 11 — 2; wušej, nosa i horła 2 — 3; zuboŭ 10—11; skury i weneryčnyja 2—3; nerwaŭ 1 — 2; **u lakarni addzieły:** ŭnutrany, chirurhičny, giniekalahičny i RADŽILNY.

KABINET RENTGENA I ELEKTRA-MEDYČNY Lačeńnie pramieńniami, fatahrafawańnie, praświatlańnie, elektr. wanny, elektr. masaž.

ANALITYČNAJA LABORATORYJA.

Redaktar-wydawiec T. Wojciechowič. **Tow. Wyd. „POGOŃ“, Druk. „PAX“. Wilno, zauł. Św. Ignacego 5**